

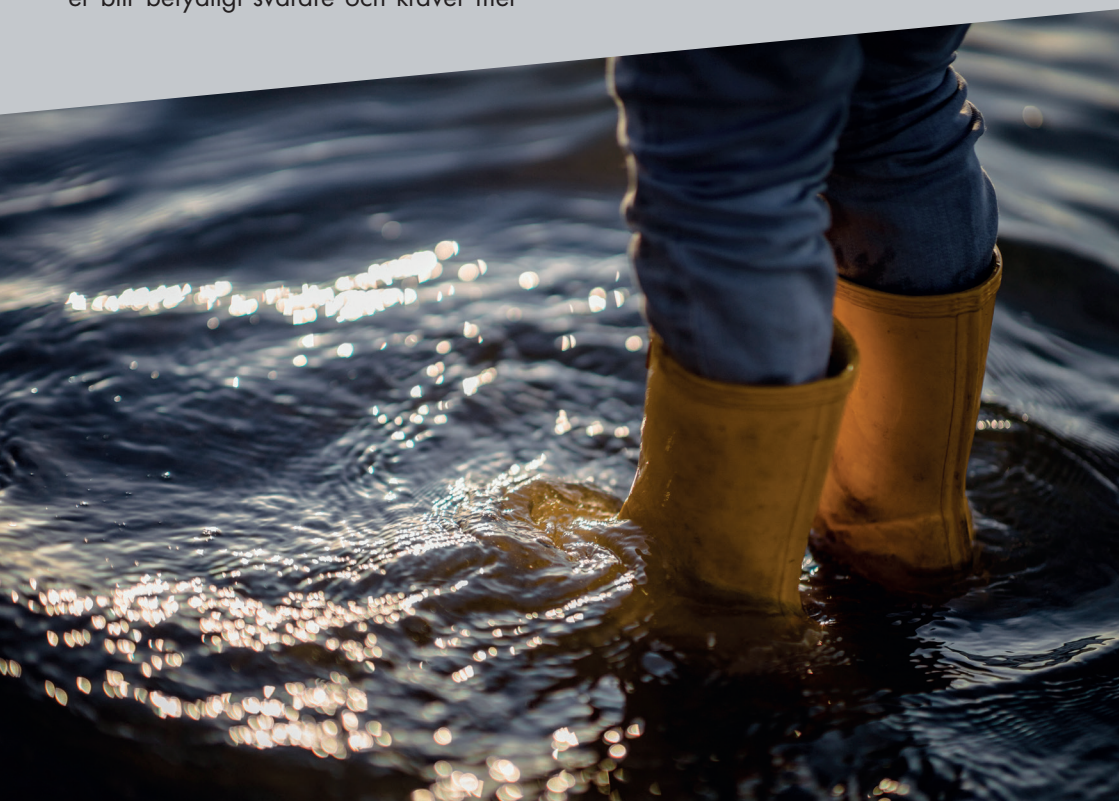
HÖGA FLÖDEN OCH RISK FÖR ÖVERSVÄMNING

Du som bor i ett område som riskeras att drabbas av översvämning behöver själv förbereda dig i god tid för att minimera skadorna så mycket som möjligt.

Under översvämningar och andra kriser är kommunens alla resurser fokuserade på att lösa problem som kan uppstå i reningsverk eller andra delar av VA-systemet och att fullfölja alla våra grundläggande uppdrag som vi är skyldiga att utföra. De uppdragen är t.ex. att fortsätta leverera vård och omsorg till de som behöver, laga mat till skola och hemtjänst samt leverera beviljat stöd till de som behöver. Alla dessa uppgifter blir betydligt svårare och kräver mer

planering och tid under en kris eller större driftstörning och det finns därför inga resurser att hjälpa enskilda fastighetsägare att förbereda sig eller lösa problem som kan uppstå.

Vi hoppas med den här broschyren att kunna reda ut vad som är kommunens ansvar och vad som är husägarens ansvar. Vi samlar även våra bästa tips här på hur du förbereder dig.

ANSVAR UNDER ÖVERSVÄMNING

Vad kommunen gör under pågående översvämning

- Ser till så att äldre, sjuka och andra som har fått beviljat kommunalt stöd och omsorg (t.ex. hemtjänst) fortsätter få detta.
- Skyddar och reparerar kommunala system och fastigheter som skadas eller riskerar att skadas.
- Kommunicerar om driftstörningar inom kommunens verksamheter och information från andra som kan beröra drabbade, t.ex. från SMHI och Trafikverket.

Vad kommunen inte gör under en översvämning

- Vallar inte in privatpersoners eller företags fastigheter.
- Delar inte ut pumpar eller avloppsproppar till privatpersoner eller företag i drabbade områden.
- Delar inte ut dunkar för dricksvatten om det är så att det inte går att leverera vatten via ledningar under en begränsad period behöver du ha egna kärl att fylla med vatten.

TIPS INFÖR OCH UNDER EN ÖVERSVÄMNING

Vad är höga flöden?

Med "höga flöden" menas vanligtvis den årliga vårfloeden, som kan leda till översvämningar. SMHI har olika varningsdefinitioner för Höga flöden – från Risk för höga flöden till Klass 3: Extremt höga flöden. Mer info om SMHI:s varningssystem finns på: www.smhi.se

Vad menas med översvämning?

Med översvämning menas att vatten täcker ytor utanför den normala gränsen för sjö, vattendrag eller hav. Även kraftiga regn kan orsaka översvämning när ledningar inte klarar av den ökade belastningen, till exempel i kallare.

Håll dig informerad

Misstänker du att en översvämning är på gång är det viktigt att du följer väderprognoserna från SMHI och lokala nyheter. Där brukar varningar läsas upp.

113 13 är Sveriges krisinformationsnummer, och hit kan du ringa för att få information om ett högt flöde eller en översvämning lett till en allvarlig kris i samhället.

Skulle vattenförsörjning påverkas lägger vi upp information på www.overtornea.se

Påverkas elförsörjning vänder du dig till ditt energibolag för att hitta information.

Övertorneå kommun kan komma att göra utskick via sms till drabbade områden, för att få dessa sms behöver du vara folkbokförd på en adress i det område som berörs. Har du en jobbmobil eller är folkbokförd på annan ort kan du anmäla dig för att få dessa sms-utskick här:

www.overtornea.se/sms

Så skyddar du dig mot översvämning

Ta för vana att notera det normala vattenståndet. Det är viktigt att du vet hur vattennivåerna är under normala förhållanden så att du kan se när vattnet börjar stiga. Ta reda på om just ditt område har varit översvämmat tidigare och vad som skedde då. Erfarenheter från den gången kan hjälpa dig att förbereda dig för kommande översvämningar.

Om du kan få ett behov av att pumpa så hyr eller köp gärna pumpar i god tid innan översvämningen kommer. Träna på att hantera dem i förväg.

På www.overtornea.se/hogafloeden kan du se MSB:s film om hur du skyddar huset.

Bygg tillfälliga barriärer

Tillfälliga barriärer kan stoppa en mindre översvämning. Det enklaste är att bygga en sand- eller jordvall och täcka den med plast. Man kan också använda sandsäckar.

Fundera ut i förväg var du har det bästa läget för en tillfällig barriär, så att den skyddar det du tycker är viktigast.

Vallen ger en belastning på marken. Undvik att lägga den där den kan förorsaka ett skred. Ta bort den så snart faran för eller själva översvämningen är över. OBS! Kontrollera med din länsstyrelse så att åtgärderna inte är tillstånds- eller anmälningspliktiga enligt miljöbalken.

Se över villkoren i din försäkring

Villkoren för hemförsäkringar kan variera. Ta reda på vad som gäller för just dig om du skulle drabbas av en översvämning. Dokumentera skador och spara kvitton så att du inte får stå för en onödigt stor del av kostnaderna för översvämningen själv.

Tillfälliga barriärer byggda av sandsäckar.

OM ÖVERSVÄMNINGEN KOMMER

Var försiktig

Håll ett extra vakande öga på barnen under översvämningen. Nya vattenfyllda gropar och håligheter att ramla i kan uppstå.

Elektricitet, gas och vatten kan vara en farlig kombination. Stäng av strömmen och gasen om det finns risk för kortslutning. Se dock till att eventuella länspumpar fortfarande fungerar.

För att undvika att avloppsvatten tränger in i ditt hus kan det vara en bra idé att proppa igen toaletter och avlopp. Detta kan ske med träpropp eller expanderande propp med gummitätning.

Flytta värdefulla ägodelar till översvämningssäkra ställen.

Säkerställ god hygien. Se till att barn och djur inte dricker av eller badar i översvämningssvatten. Tvätta dig noga och rengör allt som har kommit i kontakt med översvämmat vatten.

Evakuering

Du kan underlätta och förbereda för en eventuell evakuering genom att packa en väska med det allra nödvändigaste, till exempel:

- varma kläder
- något att äta och dricka
- ID-handlingar
- nödvändig utrustning för små barn
- mediciner
- ficklampor, radiomottagare och batterier
- kopior på viktiga dokument som hemförsäkring och liknande
- värdepapper

Pumpa på rätt sätt

När du länspumpar källaren är det viktigt att säkerställa balans mellan trycket på in- och utsidan. Om marken utanför huset är mättad med vatten utsätts källargolvet för ett mycket stort tryck om källaren töms på vatten. Det finns exempel på att golv har brustit och hela källaren fyllts med jord. Var försiktig med länspumpningen om du inte säkert vet att golvet är dimensionerat för att klara vattentrycket.

Exempel på pump och propp för golvbrunnar.

KEVÄTTULVAT – VARAUTUMINEN

Tulvariskialueella asuvia kehoitetaan valmistautumaan kevättulvaan, minimoidakseen mahdolliset vahingot.

Tulvien ja muiden kriisien aikana kunnan voimavarat kohdistuvat ratkaisemaan ongelmia VA-järjestelmissä ja suorittamaan kaikki perustehtävät. Näitä tehtäviä ovat mm. hoidon jatkaminen tarvitseville, ruoanlaitto kouluun ja vanhusten kotipalveluun, sekä tuen toimittaminen sitä tarvitseville. Kaikki nämä tehtävät vaikeutuvat huomattavasti ja vaativat enemmän suunnittelua kriisin tai muun suuren häiriön

aikana. Siksi kunnalla ei ole resursseja auttaa yksittäisiä kiinteistönomistajia valmistautumaan tai ratkaisemaan ongelmia.

Tämän esitteen avulla toivomme selvittää, mikä on kunnan ja mikä on kiinteistöomistajan vastuulla.

Keräämme myös parhaat vinkkimme kevättulvaan valmistautumiseen.

VASTUU TULVAN AIKANA

Mitä kunta tekee tulvan aikana

- Varmistaa että, vanhukset, sairaat ja muut saavat kunnallista tukea ja hoitoa (esim. kotihoitoa)
- Suojaa ja korjaa vaurioituneita tai vaurioitumisvaarassa olevia kunnallisia järjestelmiä ja kiinteistöjä.
- Tiedottaa toimintahäiriöistä kunnan toiminnassa ja toimittaa muilta viranomaisilta tietoja, esim. tietoa SMHI:ltä ja Trafikverket:iltä.

Mitä kunta ei tee tulvan aikana

- Kunta ei suojaa yksityishenkilöiden tai yritysten omaisuuksia.
- Kunta ei jaa pumppuja tai tulppia henkilöille tai yrityksille tulvariskialueella.
- Kunta ei jaa juomavesikanistereita, jos vesiputket eivät toimi. Rajoitetun ajan sinulla on oltava omat säiliöt juomavedelle.

ENNEN TULVAA JA SEN AIKANA

Mikä on kevättulva?

Kevättulvat johtuvat usein tavallista nopeammin sulavasta lumesta. SMHI:llä on varoitusmääritelmä korkeiden vesimäärien vuoksi. Lisätietoja SMHI:n varoitusjärjestelmästä löytyy heidän kotisivultaan: www.smhi.se

Seuraa tilannetta

Jos epäilet, että tulva on lähellä, on tärkeää seurata SMHI:n sääennusteita ja paikallisia uutisia. Varoitukset luetaan yleensä siellä.

113 13 on Ruotsin kriisineuvontanumero, johon voit soittaa saadaksesi tietoa korkeasta vedenmäärästä tai tulvasta, jos se on aiheuttanut vakavaan yhteiskunnalliseen kriisiin.

Jos tulva vaikuttaa vesihuoltoon, niin laitamme lisätietoa sitä kotisivullemme:

www.overtornea.se

Jos tulva vaikuttaa sähkön saantiin, ota yhteyttä energiayhtiösi saadaksesi lisätietoja.

Övertorneån kunta voi lähettää lisätietoa tekstiviestillä vaikutusalueille. Näiden tekstiviestien vastaanottaminen edellyttää rekisteröitymistä kyseisellä alueella olevaan osoitteeseen.

Jos sinulla on työpuhelin tai olet rekisteröitynyt muuhun paikkakuntaan, voit rekisteröityä vastaanottamaan tekstiviestejä täältä: www.overtornea.se/sms

Näin voit varautua tulvilta

Tulvariskialueilla asuvia kehoitetaan seuraamaan tilannetta aktiivisesti. On tärkeää tietää, milloin vedenpinnat ovat normaaleissa olosuhteissa, jotta näet milloin vesi alkaa nousta. Selvitä, onko alueesi tulvinut aiemmin ja mitä silloin tapahtui. Kokemukset voivat auttaa sinua valmistautumaan tuleviin tulviin.

Hanki kotiisi pumppu hyvissä ajoin, jos asut alueella, jossa vesi tulvii helposti kellariin. Harjoittele pumppuun käsittelyä etukäteen. Katso myös MSB:n elokuva siitä, miten voit suojata talosi:

www.overtornea.se/hogafloden

Suunnittele etukäteen, miten suojaat asuntosi (tilapäinen tulvapenger, varaa hiekkaa tontillesi, tulvavalli hiekkasäkeistä, suojaaminen rakennusmuovilla jne.). HUOMIO! Tarkista lääninhallituksestasi, etteivät toimenpiteet ole ympäristölain mukaisia lupa- tai ilmoitusvelvollisia.

Vakuutus

Tarkista vakuutuksesi kattavuus tulvahinkojen varalta. Jos asut vuokralla, tark-

ista vuokranantajalta vakuutusturvaan ja mahdolliseen asumisen keskeytymiseen liittyvät asiat.

Tulvan aikana:

- Ole varovainen.
- Pidä lapsia silmällä tulvan aikana. Vedellä täytettyjä kuoppia ja onteloita, joihin voi pudota, saattaa ilmaantua.
- Sähkö, kaasu ja vesi voivat olla vaarallinen yhdistelmä. Katkaise virta ja kaasu, jos on olemassa oikosulun vaara.
- Selvitä mahdollisuus viemäreiden, salaojien ja rumpuaukkojen tukkimiseen, ettei tulvavesi pääse niiden kautta asuntoon tai tontille.
- Siirrä arvokasta omaisuutta turvalliseen paikkaan.
- Varmista hyvä hygienia. Varmista, etteivät lapset ja eläimet juo tulvavettä. Pese huolellisesti ja puhdista kaikki, mikä on joutunut kosketuksiin tulvaveden kanssa.

Väliaikainen tulvavalli
hiekkasäkeistä

Valmistaudu lähtemään evakkoon

Voit valmistautua mahdolliseen evakuointiin pakkaamalla kaikki olennaiset tavat, esimerkiksi:

- lämmin vaatetus
- jotain syötävää ja juotavaa
- henkilöllisyydistodistukset
- tarvittavat välineet pienille lapsille
- lääkkeitä
- taskulamppu, radio ja paristot
- kopiot tärkeistä asiakirjoista, kuten kotivakuutuksista ja vastaavista
- arvopapereita

Pumppaa oikein

Kellaria pumpattaessa on tärkeää varmistaa sisä- ja ulkopuoleen välinen tasapaino.

Jos talon ulkopuolella oleva maa on täynnä vettä, kellarikerros altistuu suurelle paineelle, jos kellari tyhjenetään vedestä.

Ole varovainen pumppauksessa, jos et tiedä varmasti, että lattia on mitoitettu kestäväseen vedenpainetta.

Esimerkki pumpusta ja tulpasta lattiakaivolle.